

Historisk Samfund for Ribe Amt.

For henved to Aar siden skrev Højskoleforstander Ludv. Schrøder til mig, at han under et Ophold paa Møen havde faaet at vide, at fhv. Folketingsmand Fr. Boisen havde samlet Efterretninger om Møens Historie paa den Maade, at han havde henvendt sig til en Del Mennesker om at nedskrive, hvad der var dem bekendt om stedlige Minder, og Forstander Schrøder spurgte mig saa, om jeg ikke mente, at noget lignende kunde sættes i Værk i Ribe Amt. Jeg lod Sagen hvile et Aars Tid og indbød saa ifjor Sommer nogle historisk interesserede Mænd fra forskellige Egne af Amtet til et Møde her i Ribe for at drøfte Spørgsmaalet. Resultatet af dette Møde blev, at man enedes om at søge dannet et »Historisk Samfund for Ribe Amt«. I den Anledning har man i Løbet af sidste Vinter afholdt offentlige Møder paa Askov Højskole, i Ribe og i Varde for at vække Interesse for Sagen, og man har havt den Glæde overalt paa disse Møder ligesom ogsaa paa et Skolemøde i Esbjerg at finde god Tilslutning.

I Begyndelsen af Juli Maaned d. A. tilstilledes der saa hvert af de paa disse Møder og paa anden Maade tegnede Medlemmer af Samfundet et Exemplar af nedenstaaende Udkast til Vedtægter for »Historisk Samfund

for Ribe Amt«, der skal forelægges til Vedtagelse paa det første sammentrædende Aarsmøde, samt en Stemmeseddel til Valg af foreløbig Bestyrelse. De ommeldte Vedtægter ere saalydende:

1.

Formaalet for »Historisk Samfund for Ribe Amt« er at virke til Oplivelse af den historiske Sans ved at fremdrage den stedlige Historie, idet man vil søge at samle Oplysninger om Folks Liv og Færd i tidligere Tider her i Amtet og at beskrive og vække Forstaaelse for de Minder fra ældre og nyere Tid, som denne Landsdel rummer.

2.

Formaalet søges naaet, dels ved Afholdelse af offentlige Møder med Foredrag rundt om i Amtet, dels ved Udgivelse af en Aar bog eller mindre Hæfter i saa stort et Omfang, som Pengemidlerne tillade det — dog som Regel ikke over 12 Ark aarlig —, hvori der fremdrages og fortælles om Emner af nævnte Art paa en jævn og let læselig Maade, samt endelig ved at tilskynde til og mulig fremhjelpe Udgivelsen af samlede Bearbejdelser af historiske Emner, der særlig vedrører Amtet.

3.

Medlem af Samfundet er enhver, der melder sig til Styrelsen, og som betaler et aarligt Bidrag af 2 Kr. eller 25 Kr. én Gang for alle. Man er stemmeberettiget en Maaned efter Indmeldelsen. Alle Medlemmer modtager gratis de Skrifter, som Samfundet udgiver.

4.

Selskabets Styrelse bestaar af syv Medlemmer, der vælges ved Stemme flerhed, første Gang ved Indsendelse

af Stemmesedler til Stiftamtmand Stemann i Ribe og fremtidig paa Aarsmødet. Hvert Aar afgaar det Medlem, der uden at være genvalgt har siddet længst i Styrelsen. Er der flere, der har siddet lige længe, afgøres det ved Lodtrækning. Medlemmerne kan vælges paany. Styrelsen fordeler selv Arbejdet imellem sig.

5.

Hvert Aar i Marts eller April afholdes i Forbindelse med et offentligt Møde et Aarsmøde for Medlemmerne, ved hvilket der gives Beretning om Virksomheden i det svundne Aar og fremlægges et revideret Regnskab samt Plan for det kommende Aar. Der vælges mindst et Styrelsesmedlem paa hvert Aarsmøde foruden de Valg, som Dødsfald eller Nedlæggelse af Hverv gør nødvendige. Der vælges ligeledes to Revisorer.

6.

Aarsmødet indkaldes ved Meddelelser i Dagbladene eller ved direkte Indbydelse, der sker mindst 14 Dage i Forvejen. Forslag, der ønskes behandlet paa Aarsmødet, indgives til Styrelsen mindst 8 Dage forinden. Sager paa Aarsmødet afgøres ved simpel Stemme flerhed. Forandring i disse Vedtægter kan dog kun foretages, naar der tillige er fire Bestyrelsesmedlemmer, der stemmer derfor, eller de bliver vedtaget paa to Aarsmøder efter hinanden. Extra Aarsmøde kan indkaldes, naar Styrelsen finder, der er Grund dertil, og skal indkaldes, naar ti Medlemmer stiller skriftligt Forlangende derom.

Ved den saaledes foretagne Afstemning valgtes til foreløbig Bestyrelse: Stiftamtmand Stemann i Ribe, Højskoleforstander Ludv. Schrøder i Askov, Konsul Breinholt i Esbjerg, Overlærer J. Olsen i Varde, Provst J.

Nissen i Brørup, Pastor J. Richter i Vejen og Højskolelærer Poul Bjerge i Askov, og ved et den 25. Juli d. A. i Ribe afholdt Bestyrelsesmøde valgtes Stiftamtmand Stemann til Formand, Forstander L. Schrøder til Næstformand, Højskolelærer Poul Bjerge til Kasserer og Sekretær, og det overdroges til Provst J. Nissen og Pastor J. Richter i Forening med Formanden at redigere Aarskriftet. Det bestemtes derhos at holde en Række historiske Møder, nemlig i August d. A. i Tirslund Plantage, i November paa Askov Højskole og senere hen i Vinterens Løb i Esbjerg. Aarsmødet, der holdes i Marts, er fastsat til Afholdelse i Varde.

Formaalet for »Historisk Samfund for Ribe Amt« skal som anført bl. a. være at faa nedskrevet og opbevaret Efterretninger om de forskjelligste Forhold fra Land og By. Exempelvis skal jeg kun nævne saadanne Ting som Jordfællesskabet, Hoveriet, Udskiftningerne, Udflytning og Bøndernes Liv og Arbejde i det hele, endvidere enkelte Personers Levnedsløb, Smugleriet langs Grændsen, Strandingsvæsenet, Klitvæsenet, Minder fra vore Krige, Kystmilitsen, kongelige Besøg. Disse Efterretninger skulle ikke blot samles og hengjæmmes, men det er Meningen, saa vidt Midlerne tilstrække, under behørig Kontrol at udgive i Trykken, hvad der egner sig dertil, og Medlemmerne af »Historisk Samfund for Ribe Amt« vil da for et aarligt Kontingent af 2 Kr. gratis modtage de af Selskabet udgivne Skrifter.

At et saadant Samfund af lokalhistorisk Natur kan faa Betydning for Fædrelandets Historie i det Hele, er indlysende for enhver, der har beskjæftiget sig omend nok saa beskedent med Historieforskning. En Historie-skriver er jo en Bygmester, og ligesom en saadan for-skaanes for ogsaa at være Teglbrænder, saaledes er den historiske Forfatter lykkelig, naar han til den større

eller mindre Bygning, han vil opføre med sin Pen, fuldfærdigt kan forefinde saa meget brugbart Materiale som muligt, og hertil kan henregnes Beretninger fra vederhæftige Øjenvidner og alle Monografier, der ere byggede paa solidt Kildestudium.

Idet jeg hermed skal anbefale denne Sag paa det bedste, vil jeg opfordre Medlemmer og Ikke-Medlemmer til at søge tilvejebragt saa mange Oplysninger om de ovenberørte Forhold som muligt og at indsende dem til et af Bestyrelsens Medlemmer. Til Slutning vil jeg kun gøre opmærksom paa, at man vil sætte megen Pris paa, at de alt indtegnede Medlemmer af »Historisk Samfund for Ribe Amt« vilde bestræbe sig for at skaffe Samfundet yderligere Tilgang af Medlemmer i størst muligt Omfang.

Ribe, i August 1902.

Stemann.
